

KALNA SVĒTRUNA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Mat. 5.-7. nod., Rom. 7:7, 1. Moz. 15:6, Mih. 6:6-8, Lūk. 6:36, Mat. 13:44-52, Rom. 8:5-10.

ATMIŅAS PANTS:

“Kad Jēzus šos vārdus bija pateicis, ļaudis brīnījās par viņa mācību, jo viņš tos mācīja kā tāds, kam vara, un ne kā viņu rakstu mācītāji.” (Mat. 7:28, 29)

2 Mozus grāmatā mēs lasām, kā Dievs izved Israēla bērnus no Ēģiptes, “kristī” viņus Sarkanajā jūrā, ved viņus 40 gadus cauri tuksnesim, ♦ dara zīmes un brīnumus un satiekas ar viņiem personīgi kalna galā, kur Viņš dod tiem Savu likumu.

Mateja grāmatā mēs redzam Jēzu izejam no Ēģiptes, kristāmieš Jordānas upē, aizejam uz tuksnesi uz 40 dienām, darām zīmes un brīnumus un satiekam Israēlu kalna galā, kur Viņš paplašina to pašu likumu. Jēzus vadīja Israēla vēsturi, un Viņā ir piepildījušies visi derības apsolījumi.

Kalna svētruna ir visspēcīgākā svētruna, kāda jebkad ir sludināta. Viņa vārdi dziļi ietekmēja ne tikai tiešos klausītājus, bet arī visus, līdz kuriem nonāk šī dzīvi pārveidojošā vēsts visos gadsimtos.

Un tomēr mums nav tikai jāklausa šajā svētrunā. Mums tā ir arī jāisteino dzīvē. Šajā nedēļā, pētot to, ko Jēzus teica Kalna svētrunā (Mat. 5.-7. nod.), mēs iedziļināsimies arī to, ko Jēzus teica Mat. 13. nodaļā par Viņa vārdu attiecināšanu uz praktisko dzīvi.

Lūdzu, iepazīsties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 16. aprīlī.

Principi un standarti

Pārlasi Kalna svētrunu Mat. 5.–7. nodaļā. Uzraksti, kas tev liekas tajā vissvarīgākais un ko tas tev māca. _____

“Varbūt neviena cita reliģiska saruna cilvēces vēsturē nav piesaistījusi tādu uzmanību, kāda ir veltīta Kalna svētrunai. Filozofi un aktīvisti no daudzām nekristīgām perspektīvām ir atteikušies kalpot Jēzum, tomēr ir apbrīnojuši Viņa ētikas mācību. 20. gs. Mohandass Gandijs bija visslavenākais svētrunas nekristīgais cienītājs.” (Craig L. Blomberg, *The New American Commentary: Matthew* (Nashville: B&H Publishing Group, 1992), vol. 22, pp. 93, 94)

Šī svētruna ir aplūkota daudzos un dažādos veidos. Daži redz to kā neiespējami augstu morāles standartu, kas liek mums krist uz ceļiem un pieprasīt Jēzus taisnību kā mūsu vienīgo glābšanas cerību, jo mēs neviens nespējam sasniegt dievišķo standartu, uz ko Dievs mūs aicina, kāds tas ir atklāts Kalna svētrunā. Citi to uzskata kā sarunu par civilo ētiku, aicinājumu uz pacifismu. Daži ir saskatījuši tajā sociālo evaņģēliju, aicinājumu izveidot Dieva valstību uz zemes ar cilvēciskām pūlēm.

Šī svētruna kaut kādā veidā uzrunā katru no mums, jo tā tik spēcīgi skar svarīgas mūsu dzīves jomas, un mēs nespējam uz to nereaģēt.

E. Vaita raksta: “Kalna svētrunā Viņš centās nojaukt visu, ko bija paveikusi nepareizā audzināšana, lai sniegtu klausītājiem pareizu izpratni par savu valstību un savu raksturu. [...] Viņa mācītās patiesības šodien mums nav mazāk svarīgas kā milzīgajam Jaužu pulkam, kas Viņam sekoja toreiz. Mums tāpat kā viņiem nepieciešams apgūt Dieva valstības principus.” (“Laikmetu ilgas” 299. lpp.)

Tādējādi, lai arī ko mēs par to domātu, Kalna svētruna atklāj mums Dieva valstības pamatprincipus. Tā stāsta mums, kāds ir Dievs kā Valdnieks un kādiem Dievs mūs aicina kļūt kā Viņa valstības pilsoņiem. Tas ir radikāls aicinājums pāriet no šīs pasaules īslaicīgo valstu principiem un standartiem pie tādas valstības principiem un standartiem, kas pastāvēs mūžīgi (sk. Dan. 7:27).

Svētruna un likums

Daži kristieši uzskata Kalna svētrunu par jauno "Kristus likumu", kas ir aizstājis "Dieva likumu". Viņi domā, ka burta kalpības sistēma tagad ir aizstāta ar žēlastības sistēmu vai ka Jēzus likumi atšķiras no paša Dieva likumiem. Šie uzskati ir nepareiza izpratne par Kalna svētrunu.

Ko šie panti stāsta par likumu un netiešā veidā par uzskatu, ka to kaut kādā veidā (t.i., desmit baušļus) ir aizstājusi Kalna svētruna? (Mat. 5:17-19, 21, 22, 27, 28; sk. arī Jēk. 2:10, 11; Rom. 7:7) _____

Kreigs Kīners (Craig S. Keener) raksta: "Lielākā daļa jūdu tautas saprata baušļus žēlastības kontekstā .. ; ņemot vērā Jēzus prasību pēc lielākas žēlastības darbībā .. , Viņš, bez šaubām, ar to domāja valstības prasības žēlastības gaismā (salīdzini ar Mat. 6:12, Lūk. 11:4; Marka 11:25; Mat. 6:14, 15; Marka 10:15). Evaņģēlija stāstos Jēzus ietver tos, kas pazemo sevi, atzīstot Dieva tiesības valdīt, pat ja praksē viņiem neizdodas sasniegt morālās pilnības mērķi (5:48). Bet žēlastības valstība, ko Jēzus pasludināja, nebija žēlastība bez darbiem, kāda tā ir lielākajā daļā rietumu kristietības; evaņģēlijos valstības vēsts pārveido tos, kas pazemīgi pieņem piedāvājumu, tieši tāpat kā tas satriec augstprātīgos, reliģiski un sociāli apmierinātos." (The Gospel of Matthew: A Socio-Rhetorical Commentary (Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 2009), pp. 161, 162)

Izlasī 1. Moz. 15:6. Kā tas palīdz mums saprast, ka glābšana vienmēr ir bijusi ticībā? _____

Jēzus Kristus ticība nebija jauna ticība. Tā bija tā pati ticība, kas sākās pie grēkā krišanas. Kalna svētruna nebija glābšana žēlastībā, aizstājot glābšanu caur darbiem. Glābšana vienmēr ir notikusi žēlastībā. Israēla bērni tika glābti žēlastībā pie Sarkanās jūras, pirms viņiem lūdza paklausīt pie Sinaja (sk. 2. Moz. 20:2).

Ko tavai paša pieredzei ar Kungu un Viņa likumu vajadzētu mācīt par to, kāpēc glābšana vienmēr ir bijusi ticībā, nevis likumā? _____

Rakstu mācītāju un farizeju taisnība

Izlasi Mat. 5:20. Ko Jēzus domāja ar vārdiem: ja mūsu taisnība "nav labāka par rakstu mācītāju un farizeju taisnību", mēs nevaram ieiet Debesu valstībā?

Lai gan glābšana vienmēr ir notikusi ticībā un lai gan jūdaisms, kā tam vajadzēja tikt praktizētam, bija žēlastības sistēma, jāatzīst, ka tajā bija iezagusies burta kalpība. Tas, protams, var notikt ar jebkuru reliģiju, kas paklausību uztver nopietni, un tas var notikt arī ar Septītās dienas adventistiem. Kristus laikā daudzi (bet ne visi) reliģiskie vadītāji bija iekrituši sava veida "stingrā reliģiskā ortodoksijā .. bez nožēlas, maiguma vai mīlestības", kas atstāja viņus bez "spēka pasargāt pasauli no samaitātības". (E. Vaita "Domas no svētību kalna" 53. lpp.)

Tikai ārējām formām, īpaši tām, ko ir radījuši cilvēki, nav spēka mainīt dzīvi vai pārveidot raksturu. Vienīgā patiesā ticība ir tā, kas darbojas mīlestībā (Gal. 5:6), kas vienīgā padara ārējo darbību pieņemamu Dieva acīs.

Izlasi Mih. 6:6–8. Kādā ziņā šis ir Kalna svētrunas kopsavilkums? _____

Pat Vecās Derības laikos upuri nebija pašmērķis, bet līdzeklis, lai nokļūtu pie mērķa, un šis mērķis bija dzīve, kurā Dieva sekotāji atklāj mīlestību un Dieva raksturu, kaut ko tādu, ko varēja panākt tikai ar pilnīgu pakļaušanos Dievam un izprotot mūsu galējo atkarību no Viņa glābjošās žēlastības. Neskatoties uz ārēju dievbijību un ticību, daudzi rakstu mācītāji un farizeji noteikti nebija paraugs tam, kā Kunga sekotājiem vajadzētu dzīvot.

Pat ja tu ļoti atbalsti glābšanu tikai ticībā un to, ka tikai Jēzus taisnība var tevi glābt, kā tu vari būt drošs, ka tavā dzīvē neielavās viltīgas burta kalpības formas? _____

Valstības principi

Varbūt visradikālākā Jēzus mācība atrodama Mat. 5:48. Kā mēs, īpaši ņemot vērā, ka esam grēcinieki, varam to īstenot?_____

No visām Kalna svētrunas mācībām šī ir vispārsteidzošākā, "visekstrēmākā". Būt pilnīgiem "kā Tēvs Debesīs"? Ko tas nozīmē?

Izšķiroša sastāvdaļa šī panta izpratnē meklējama pirmajā vārdā "tāpēc" (RT), kas norāda uz secinājumu, atsauci uz iepriekš teikto. Kas bija teikts iepriekš?

Izlasi Mat. 5:43–47. Kā šie panti, kas cieši saistīti ar Mat. 5:48, palīdz mums labāk saprast, ko Jēzus domāja ar Mat. 5:48? Sk. arī Lūk. 6:36._____

Šī nav pirmā reize, kad līdzīga doma parādās Bībelē. 3. Mozus grāmatā Kungs Saviem ļaudīm saka: "Esiet svēti, jo es esmu svēts – Kungs, jūsu Dievs!" (19:2). Lūk. 6:36 Jēzus teica: "Topiet līdzcietīgi, kā jūsu Tēvs ir līdzcietīgs."

Pilnais konteksts šeit, Mat. 5:43–48, nav ārēja saskaņošanās ar noteikumiem un standartiem, lai arī cik tas var būt svarīgi. Tā vietā šī Rakstu daļa runā par mīlošiem cilvēkiem, ne tikai par tiem, ko kāds mīl, bet par tiem, ko, pēc pasaules standartiem, mēs parasti nemīlam (arī šeit runa ir nevis par cilvēku, bet par Dieva valstības standartiem).

Svarīgais, kas šeit ir jāatceras, ir tas, ka Dievs neprasa no mums kaut ko tādu, ko Viņš nevarētu mūsos īstenot. Ja mēs tiksim atstāti paši ar sevi, ja mūs pārvaldīs mūsu grēcīgās un savtīgās sirdis, kas tad mīlēs savus ienaidniekus? Mūsu pasaule tā nedarbojas, bet vai mēs neesam citas valsts pilsoņi? Mums ir apsolījums: ja mēs pakļausim sevi Dievam, tad "Dievs, kas pie jums iesāka labo darbu, to pabeigs līdz Jēzus Kristus dienai" (Fil. 1:6), un kādu gan vēl lielāku darbu Dievs var paveikt mūsos, ja ne panākt to, lai mēs savā vidē mīlētu citus tā, kā Viņš mīl mūs?

Cik atšķirīga būtu tava dzīve tieši tagad, ja tu mīlētu savus ienaidniekus?

Uzņemt valstības vārdus

Kalna virsotne nebija vienīgā vieta, kur Jēzus sludināja. Viņš to pašu valstības vēsti sludināja visā Israēlā. Mat. 13. nodaļa ziņo par Jēzus mācību no laivas, "bet ļaudis stāvēja krastā" (Mat. 13:2). Tad Jēzus izstāstīja ļaudīm līdzību ar nodomu likt saprast ne tikai Viņa Vārda uzklausīšanas svarīgumu, bet arī tā īstenošanu.

Izlasi Mat. 13:44–52. Kas šajā līdzībā ir pateikts tāds, kas ir īpaši svarīgi mums, lai saprastu, kā ieviest savā dzīvē patiesības, kas atklātas Kalna svētrunā?

Šajos stāstos uzsvērtas divas domas. Abās ir atdošanas ideja, atbrīvošanās no tā, kas kādam pieder, lai iegūtu kaut ko jaunu, vienalga, vai tā būtu apslēpta manta tīrumā vai pārle. Otra izšķirošā doma ir lielā vērtība, ko katrs cilvēks piedēvēja tam, ko bija atradis. Abos gadījumos viņi gāja un pārdeva visu, kas tiem piederēja, lai to iegūtu. Lai gan mēs nevaram nopirkt glābšanu (Jes. 55:1, 2), līdzības doma ir skaidra: nekas, kas mums pieder šajā pasaulē, nav tik vērtīgs, lai mēs tā dēļ zaudētu gaidāmo valstību.

Tādējādi, ieviešot dzīvē to, ko Dievs mums lūdz, ir jāizdara izvēle nošķirt sevi no šīs pasaules lietām, no miesas, un ļaut tā vietā ienākt Dieva Garam (sk. Rom. 8:5–10). Tas var arī nebūt viegli; tas prasīs nāvi sev un sava krusta nešanu. Bet, ja mēs vienmēr savā priekšā turēsim lielo vērtību, kas mums ir apsolīts, tad mums būs visa motivācija, kas nepieciešama, lai spertu pareizo izvēli.

Izlasi pēdējo līdzību (Mat. 13:47–50). Arī šeit ir runāts par atdalīšanu. Kādos veidos atdošana, kas redzama pirmajās divās līdzībās, palīdz mums saprast, kas notiek trešajā līdzībā?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi E. Vaitas grāmatā "Laikmetu ilgas" nodaļu "Kalna svētruna" 298.–314. lpp. un grāmatu "Domas no svētību kalna".

Mat. 13:44–46 līdzībās vīrs atrada kaut ko ļoti vērtīgu. Ņemot vērā kontekstu, īpaši pēc tam, kad Jēzus izstāstīja trešo līdzību (Mat. 13:47–50), tas, ko viņi atrada, bija patiesība – patiesība, kas vada pie mūžīgās dzīvības, pretēji mūžīgai iznīcināšanai "uguns ceplī". Tas ir svarīgi, jo mēs dzīvojam laikmetā, kur pati doma par "patiesību" tiek uzskatīta par vecmodīgu labākajā gadījumā vai par bīstamu sliktākajā. Un diemžēl šī ir nepareiza doma, ko ienesuši daži kristieši. Neskatoties uz to, vēsts šajās līdzībās ir tāda, ka patiesība ne tikai eksistē, bet tā uz mūžīgiem laikiem ienesīs izmaiņas katra cilvēka dzīvē. Tam nevajadzētu būt pārsteigumam. Bībele apstiprina domu par absolūtu patiesību. Galu galā Jēzus teica: "ES ESMU ceļš, patiesība un dzīvība. Neviens nenāk pie Tēva kā vien caur mani." (Jāņa 14:6) Ja tas vēl nepārlicina par absolūtas patiesības eksistenci, ko tad? Protams, ja kāds, kam bija tik daudz zināšanu par patiesību kā Pāvilam, varēja teikt, ka "nepilnīga ir mūsu izpratne" (1. Kor. 13:9), ir acīmredzams, ka mēs vēl daudz ko nezinām. Bet šis viens apgalvojums, ka "mūsu izpratne ir nepilnīga", ietver to, ka mums vēl ir daudz patiesību, ko izzināt; patiesība, kas burtiski nodrošina vai nu mūžīgo dzīvību, vai mūžīgo nāvi. Mūžīgā dzīvība vai mūžīgā nāve? Nav nekā absolūtāka par to.

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Kā būtu dzīvot pasaulē, kurā ikviens sekotu Kalna svētrunā ietvertajiem principiem?

2. Jēzus stāstīja līdzību par gudrajiem un nesaprātīgajiem celtniekiem (sk. Mat. 7:24–27). Sausajā gadalaikā bija gandrīz nenosakāms, vai māja celta uz klints vai uz smiltīm, un celtnieks varēja uzbūvēt savu māju uz smiltīm, domādams, ka būvē uz klints. Kad nāca lietus, smilšu pamats kļuva redzams, un māja sabruka. Jēzus salīdzina tos, kas dzird Viņa vārdus, bet neņem tos vērā, ar smilšu pamatu. Kā mūsu dzīves vētras palīdz mums atklāt, vai mūsu pamats ir klints vai smiltis? Kā mēs varam atrasties uz pamata, kas padarīs mūs stiprus un stabilus pat visjaunākajos pārbaudījumos?
